

τητος) Κεφαλλ. Πῆρε τὴν ἀναπνοή του 'ς τὸ δεῖνα μέρος (κατελιημμένος ὑπὸ τρόμου ἔφυγε δρομαίως καὶ ἀνέπνευσε μόνον, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ δεῖνα μέρος) Κυκλ. Ἀναπνοὴ δὲν παίρνει (ἐπὶ τοῦ φλυάρου) Πελοπν. (Δημητσίαν.) Τὰ εἶπε μὲ μὴ ἀναπνοή (ταχέως) ΔΒουτυρ. Τριανταδύο διηγ. 120. Ἔχει τὴν ἀπνὰ (ἐπὶ τοῦ ψυχορραγοῦντος) Μάν. || Αἶνιγμ.

Ἡ τρολολοῦ μ' ἔστειλε γιὰ νερό
κι ἀπαντῶ ἓνα θεριὸ | τρομερὸ καὶ φοβερό,
εἶχε πέντε κεφαλές, | τέσσερες ἀναπνοές,
χέρια πόδια εἴκοσι | καὶ νύχια ἑκατὸ
(ὁ νεκρὸς αἰρόμενος ὑπὸ τεσσάρων) Κύθηρ. || Ποίημ.
Τοῦ πιάστηκε ἡ ἀναπνοά, τοῦ ἀχνίσανε τὰ χεῖλη,
βαρὰ βαρὰ ἀνασιτέναξε κ' ἐκόπηκε ἡ φωνή του
ΑΒαλωρ. ἔνθ' ἀν. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀναπνοὰ καὶ ὡς
τοπων. Κορινθ.

Πβ. ἀναπνοιά.

ἀναπνοιά ἡ, Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἶν.) Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. Κῶς Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Ρόδ. Σίφν. Σύμ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Κομ. Δεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. ἀνεπνοιά Θήρ. Μύκ. Νάξ. Σίφν. Σῦρ. Τήλ. Χίος (Καρδάμ. Μεστ.) κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 388 ἀνεπνοιά Προπ. (Ἀρτάκ.) ἀνεπνοιά Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) ἀνεπνοιά Θράκ. ἀναπνέα Κύθηρ. ἀναπνέ Ἰκαρ. Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀνάπνοια. Διὰ τὸ ἀνεπνοιά πβ. ἀπνοὰ ἐν λ. ἀναπνοή. Ὁ τύπ. ἀναπνέα κατ' ἀναλογ. τῶν εἰς -έα, ὡς καὶ κοπριά - κοπρέα, πυτία - πυτέα, πρασία - πραέα κττ.

1) Ἀναπνοή, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: Παίρνω ἀναπνοιά Ἡπ. Κρήτ. Σίφν. Σύμ. Πάνω τὴν ἀναπνοιά μου (σταματῶ τὴν ἀναπνοή μου) Κῶς Δὲ βορῶ νὰ πάρω τὴν ἀναπνέα μου Κύθηρ. Πιάνεται ἡ ἀναπνοιά μου Κάσ. Πῆρε τὴν ἀνεπνοιά του 'ς τὸ δεῖνα μέρος (ἰδ. συνών. φρ. ἐν λ. ἀναπνοή) Σῦρ. Ἀνασκελᾶτες ἀναπνοῖς (ἐπὶ ραθύμου καὶ ὀκνηροῦ) Σύμ. Στενεύει ἡ ἀναπνοιά μου (καταλαμβάνομαι ὑπὸ φόβου) Ἡπ. || Αἶνιγμ.

Ἦυρα ὄφιο φοβερό, | εἶχε πέντε κεφαλές,
τέσσερες ἀνεπνοῖς, | χέρια πόδια εἴκοσι,
δάχτυλα ἑκατὸ
(νεκρὸς ἐκφερόμενος ὑπὸ τεσσάρων) Ἀρτάκ. Πάνορμ. || Ἄσμ.

Τσάλοχον ἄκουσα, παιδιά, τσάλαχο γαβαλλάρι
κι ἀδρειωμένον ἀναπνοιά ποῦ σβήρει τὸ φεγάρι
Κρήτ.

Σὰ θές ν' ἀκούς πῶς τραγουδῶ, πιάσε τὴν ἀναπνοιά σου,
πιάσε καὶ τὰ ρουθούνια σου καὶ τέντωσε τ' ἀφτιά σου
Κῶς

Ὀλόκληρος εὐρίσκεσαι μέσα εἰς τὴν καρδιά μου,
θρέφεσ' ἀπὸ τὸ αἷμα μου κι ἀπὸ τὴν ἀναπνοιά μου
Κάρπ.

Μ' ἄχι καὶ νὰ 'μουν ἀναπνοιά νὰ δῶ 'ς τὰ σωθικά σου
νὰ δῶ γιὰ ποῖο μαραίνουσαι τὰ φύλλα τοῦ καρδιᾶς σου
Κρήτ. β) Ἐλάχιστον ἵχνος ἀναπνοῆς Κρήτ.: Φρ. Ἀναπνοιά δὲν ἔχει (τίποτε δὲν ἔχει). Συνών. φρ. ἀνακαπνὰ δὲν ἔχει. Περὶ τῶν τοιούτων φρ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,136.

2) Κολύμβημα γινόμενον ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἀφοῦ πρῶτον ληφθῇ βαθεῖα ἀναπνοή Λυκ. (Λιβύσσ.) Μύκ. Νάξ. Ρόδ. Σίφν. Σύμ.: Ὁ δεῖνα κάνει ἀνεπνοιά Μύκ. Συνών. μακροβούτι. 3) Μικρὰ ὀπή εἰς τὴν κορυφὴν βαρελλίου περιέχοντος ὑγρόν τι πρὸς τὴν ἀντλήσιν διὰ τῆς στρόφιγγος Θράκ. Πβ. τὸ μεσν. ἀναπνοή ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρήσεως. Γεωπον. 8,21,2 (ἐκδ. HBeckh)

«ἐπειδὴν οὖν τὸ ὀθόνιον εἰς τὸν ἀμφορέα προσεμβάλης, ἐπίβαλε τὸ γλεῦκος ὡς γεμίσει δούς μίαν ἀναπνοήν, ἵνα μὴ ὑπερζέσῃ». 4) Ὀπὴ διὰ τῆς ὁποίας ἐκρέει τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης, ὅταν αὕτη ὑπερπληρωθῇ Λέσβ. 5) Ἡ βαλβὶς τοῦ φυσητήρος τοῦ χαλκέως ἡ σιδηρουργοῦ ὠθουμένη διὰ τοῦ ρεύματος τοῦ ἀέρος πρὸς τὰ ἔσω Κρήτ.

6) Ἡ ἄνωθεν τοῦ μετωπικοῦ ὁστοῦ γραμμὴ τῆς προσαρμογῆς τῶν ὁστέων τοῦ κρανίου Λυκ. (Λιβύσσ.)

7) Ἀναπαραγωγὴ, γενεά, ἐπὶ ζώων Σῦρ.: Αὐτὰ εἶναι νέα ἀνεπνοιά.

*ἀναπογλείφω, ἀναπογλείφω Στερελλ. (Φθιῶτ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. ἀπογλείφω.

Λεῖγω τι: Μαύρη γιλαδίτσα γέν' οἱ... τοὺς εἶδαν τ' ἄλλα τὰ γιλάδια κι τοὺς βάσκαναν... δέξ' οὐ Χριστὸς... κι τοὺς σταύρουν μὴ τοὺς ραβδί τ' κι σ' κώθ' οἱ ἡ μάγνα τ' κι τ' ἀναπόγλειψι κι τοὺς μουςκαράξ' σ' κώθ' οἱ κι βύζαξι (ἐξ ἐπὶ φθ.)

ἀνάποδα ἐπίρρ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. ἀνάπουδα βόρ. ἰδιώμ. ἀνάποδα Ἀπουλ. ἀνάποτα Ἀπουλ. Ἡπ. (Δρόβιαν.) Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀνάποα Κάρπ. ἀνάπουα Κάρπ. τανάποδα Εὐβ. (Κονίστρ.) Πελοπν. (Τριφυλ.) ἀνάπουδας Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάποδος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ. Διὰ τὸν ἑναρθρον τύπ. τανάποδα, καθὼς καὶ τανάσκελα, ταπίστομα, ταποταχύ, ταποτώρη κτό., ἰδ. Γ' Ἀναγνωστόπ. ἐν Ἀθηνῶν 34 (1922) 211.

1) Μὲ τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω ἢ μὲ τὴν βάσιν καὶ τὴν κορυφὴν ἀντεστραμμένης κοιν.: Βασίω τὴν ἐφημερίδα - τὸ βιβλίον ἀνάποδα. Ἐπесе τὸ τραπέζι ἀνάποδα. Βάζω ἀνάποδα τὸ καζάνι - τὸ ποτήρι - τὴ σκάφη κττ. κοιν. Τὸν ἱκριμάσανι ἀνάπουδα Σάμ. Ἡ γρία ἀρχίνησε νὰ κρησαρίζη κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο μὲ τὴν κρησάρα ἀνάποδα (ἐκ παραμυθ.) Ζάκ. Τὸν ἔσφαξαν κι τοὺς κιφάλ' τὸ 'βαλαν ἀνάπουδας (ἐκ παραμυθ.) Ἡπ. || Φρ. Τὸ παίρνω ἀνάποδα (τὸ παρεξηγῶ) Ἡπ. κ. ἀ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Πορτ. Συνών. *ἀνακούκουλλα 1, ἀνακούρουδα 3, ἀνάστροφα, κατακέφαλα. 2)

Πρὸς τὰ ὀπίσω, ὀπισθοβατικῶς, ἐπὶ βαδίσματος Ἀθῆν. Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λάστ.) κ. ἀ.: Περπατῶ ἀνάποδα Ἀθῆν. Λάστ. Πρωτῶ ἀνάποδα Ἀπουλ. β) Λοξῶς Λεξ. Πρω.: Γιὰτί περπατεῖς ἀνάποδα σὰν τὸν κάβουρα; 3) Κατ' ἀντίστροφον διεύθυνσιν ἢ φορὰν κοιν. καὶ Τσακων.: Ὁ μύλος - ἡ ρόδα γυρίζει ἀνάποδα. Τὸ παιδί ἔρχεται ἀνάποδα (κατὰ τὸν τοκετὸν προβάλλουν ἐκ τῆς μήτρας τὰ πόδια καὶ οὐχὶ ἡ κεφαλὴ) κοιν. Σαρῶνω ἀνάποδα (ἀπὸ τῆς θύρας πρὸς τὴν ἐστίαν) Θράκ. (Ἀλμ. Μάλγαρ.) Γεννημένος ἀνάποδα (μὲ τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ ὄχι μὲ τὴν κεφαλὴν ὡς εἶναι φυσικόν) Λακων. || Φρ. Γεννήθηκε ἀνάποδα (ἐπὶ τοῦ κακοῦ καὶ διεστραμμένου) Κυκλ. Τοῦ 'βγαλε τὴν ψυχὴ ἀνάποδα (οὐχὶ ἐκ τοῦ στόματος, ἀλλ' ἐκ τῶν κάτω, ἥτοι τὸν ἐβασάνισε πολὺ). Μοῦ βγήκε ἡ ψυχὴ - ἡ πίστι ἀνάποδα (ἐβασανίστην, ἐταλαιπωρήτην) κοιν. Εἶναι γεννημένος ἀνάποδα (ἐπὶ τοῦ δυστρόπου) Σῦρ. (Ερμούπ.) κ. ἀ. Τὰ λέει ἀνάποδα (οὐχὶ κατὰ τὴν ὀρθὴν σειρὰν, ἀλλ' ἀντίστροφα, ἀνακατωμένα, ἢ γριφωδῶς, ἐν γένει οὐχὶ ὀρθῶς) Ἀθῆν. κ. ἀ. Κάνω τὸ σταυρό μου ἀνάποδα! (ἐπὶ παραδόξου ἀκούσματος) Ἐρμούπ. κ. ἀ. Θὰν τὰ πάρη τανάποδα (δὲν θὰ τὰ πάρη ποτὲ) Αὐλωνάρ. Κονίστρ. 4) Ἀντιθέτως, τάνάπαλιν Ἡπ.: Παροιμ. Ἀποὺ ρόδου βγαῖν' ἀγκάθ' κι ἀνάπουδα πάλ'. β) Ἀπεναντίας, τὸναντίον, ὄχι! ἐπὶ ἐντόνου ἀρνήσεως (ἢ σημ. ὠρμήθη ἐκ τῆς ἀνωτέρω φρ. θὰν τὰ πάρη ἀνάποδα = ποτὲ) Ἀνδρ. Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Ἡπ. Θράκ. (Σουφλ.)

